

TÜRKİYE’DE SOSYALİST HAREKET

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fikir Kulübü tarafından 21 Aralık’ta düzenlenen “Türkiye’de Sosyalist Hareket” konulu konferanstaki konuşmanın TİP Haberleri’nde çıkan özeti.

Özellikle ikinci Dünya Savaşı’ndan sonra, az gelişmiş ülkelerin bağımsızlığa kavuşmaları, bu ülkelerin hangi yoldan sosyalizme geçeceği sorununu ortaya çıkarmıştır. Bu mesele de, diğer bazı meselelerin doğmasına yol açmıştır:

Temel çelişki nerededir? Kapitalizm-sosyalizm çelişkisi mi, gelişmiş kapitalist-emperyalist ülkelerle az gelişmiş ülkeler arasındaki çelişki mi?

Tartışılmakta olan diğer bir mesele de, az gelişmiş ülkelerde işçi sınıfının öncülüğü meselesidir. Türkiye, az gelişmiş ülkeler arasındadır ancak, öbürlerine göre daha gelişmiş olan ülkelerin grubundadır. Bu grup içinde de Türkiye’nin gene kendine özgü nitelikleri vardır.

Az gelişmiş ülkeleri, üç grupta toplayabiliriz:

1. Yeni bağımsızlığına kavuşmuş olan Asya-Afrika ülkeleri,
2. Türkiye (Türkiye’nin özel yeri vardır)
3. Lâtin Amerika ülkeleri. Bilindiği gibi, Lâtin Amerika ülkeleri uzun zaman Amerikan baskısı altında yaşamışlardır. Türkiye’nin durumu bunlardan da farklıdır.

Sınıfsal Farklılık

Az gelişmiş ülkeler, kapitalist ülkelerden toplum yapıları bakımından farklıdırlar. Bu bakımdan, az gelişmiş ülkelerdeki kuvvetler dengesi, sınıfların farklılaşması, batıdakinden farklıdır. Türkiye’de sosyalist hareket, yalnız işçi sınıfının ve diğer emekçi sınıfların yardımcı oldukları bir hareket olarak değil, bütün emekçi sınıfların birleşik hareketi olarak gelişmektedir. Bundan dolayı da, sınıf bilinci, kalın ve kaba bir çizgiyle, “emekçi olan ve olmayan” ayrımı üzerinde gelişmektedir.

Bütün emekçi sınıfların kütle hareketinde, işçi sınıfı daha örgütlü ve daha mücadeleci olmak bakımından, bir öncü durumundadır.

Milli Burjuvazi ile İşbirliği

Emekçi sınıfların dışında, “aydınlar” tabakası ile ve “milli burjuvazi” ile işbirliği söz konusudur. Aydınlar tabakasının önemli kısmı yönetici kadro, bürokratik burjuvazidir. Bu tabakanın durumu çelişiktir.

Türkiye’de, geleneksel, merkezîyetçi, tepeden inme, halkı horlayıcı devlet anlayışını ve mekanizmasını, somut olarak, bu yönetici kadro temsil eder. Fakat, gerek tümüyle aydınlar tabakası ve onun bir parçası olan yönetici kadronun gerek ekonomik ve gerekse sosyal prestij bakımından son yirmi yıl zarfında, gittikçe toplumdaki

mevkii sarsılmıştır. Tahsil ve memuriyet, toplum katlarında yükselme kanalı, merdiveni olmaktan gittikçe çıkmaktadır. Bu nedenle, bu tabakadan, gittikçe artan sayıda insanlar, sosyalizme kaymaktadırlar Bunların, sosyalizm davasına kazanılmaları gereklidir ve mümkündür.

Millî burjuvazi meselesine gelince; “bu sınıfla, antiemperyalist mücadelede işbirliği edilmelidir-edilmemelidir” diye bir mesele yoktur. Milli pazarı kendisine hasretmek amacıyla yabancı sermayeye karşı çıkan ve millî bağımsızlığı savunan bir millî burjuvazi, yani sanayi burjuvazisi varsa, elbette onunla bir noktada işbirliği edilir. Mesele, somut olarak gerçekten böyle bir burjuvazinin varolup olmadığıdır. Türkiye İşçi Partisi, “Türkiye Ortak Pazar’a girmemelidir. Millî sanayi rekabet edemez, mahvolur” derken, yerli özel sektör sanayiini de savunmuş oluyor. Ama, bugüne kadar yerli sanayicilerden böyle bir direnme görülmediği gibi, tersine, memlekete daha fazla yabancı sermaye girmesi, kendilerine dış kredilerden daha fazla pay verilmesi istekleri gelmekte ve yerli sanayiciler, yabancı şirketlerle ortaklık kurma yoluna gitmektedirler.

İşçi Sınıfının Çıkarları

Bu konuda önemli bir mesele de şudur; Sanayici sınıf, yabancı sermayeye karşı koysa, millî bağımsızlığımızı savunur olsa ve kendisiyle bu konuda güçbirliği yapılırsa dahi, bu sınıfın işçi sınıfı ile olan ilişkilerinde, işçi sınıfının hak ve çıkarları savunularak, yerli burjuvaziye karşı çıkılacak mıdır, çıkılmayacak mıdır? Bizim cevabımız şudur: Kesinlikle çıkılacaktır.

TİP Haberleri, Sayı 4, Aralık 1968